

en formaline samen ontstonden vaak bloedingen, die niet altijd gemakkelijk te stelpen waren. Daarom voegde hij ferrum sesquichloratum toe, hetgeen door eiwit-stolling bloed- en lymphvaten sluit en zoo tevens den overgang van kankercellen in de vaten verhindert.

Het mengsel van RAVOGLI heeft de volgende samenstelling: formaline 2, lysol 2, ferrum sesquichloratum 1 tot 2. De toepassing is als volgt: het uitkrabben met den scherpen lepel van het epithelium tot ver in het gezonde weefsel; het houden op de wond van een in 5 pCt. novocaïne gedrenkte wattenprop gedurende eenige minuten; eindelijk het bevestigen op de wond van een wattenprop gedrenkt in het genoemde versch bereide mengsel gedurende één tot twee dagen. RAVOGLI behandelde zoo epitheliomen van de tong, van de glans penis en van de cervix uteri met goed gevolg. Door de werking van het mengsel vormt zich in de wond een donkerbruine korst, die later afvalt en een bleeke oppervlakte achterlaat, die weldra door granulaties bedekt wordt. Bij praecarcinomateuse aandoeningen der huid zou geen middel zekerder werken. Hierbij is de chirurgische voorbehandeling niet noodig; men kan volstaan met inspenseelen met het mengsel. Zelfs kankers, die tot de botten reiken (voorhoofd, neus, kaak), zouden gunstigen invloed ondergaan. Het zieke bot wordt tot een zwarte massa, die geleidelijk uitgestooten wordt.

In sommige gevallen ontstond toch recidief (randrecidief); dan werd het mengsel nog eens toegepast en trad de genezing in. Meestal zag RAVOGLI twee tot drie weken na de etsing genezing van de wond.

M. NIJKERK.

**Kunstmatig opgewekte onvatbaarheid voor entgezwel-
len.** — In de warwinkel van literatuur hierover is eenige lijn gekomen door onderzoekingen van CASPARI, die alweer eenige jaren achter ons liggen. CASPARI meent, dat een dier meer weerstandsvermogen krijgt tegen gezwelenting door voorafgaande resorptie van producten uit afstervend gezwelweefsel van een vroegere enting. De daarbij vrijkomende werkzame stoffen zijn door hem met den naam „nekrohormonen” bestempeld, een woord, dat in de besprekingen over dit onderwerp burgerrecht heeft gekregen. UHLENHUTH en SEIFFERT hebben zich tegen de hypothese der nekrohormoonwerking verzet (*Mediz. Klin.* 1925 no. 16—17). Zij meenen, dat de graad van onvatbaarheid, die men verkrijgt door voorafgaande enting van een ander gezwel, afhangt van de virulentie van dit eerste gezwel. CASPARI en SCHWARZ toonen nu in het *Zeitschr. f. Krebsforschung*, Dl. 24, bldz. 15, 1926 aan, dat dit niet juist is. Het zeer virulente chondroom, dat in 100 pCt. der gevallen aanslaat, immuniseert niet sterker, eerder zwakker, dan het minder virulente carcinoom of sarcoom. De opgewekte immuniteit is in zooverre van de virulentie afhankelijk, dat een krachtig en snel groeiend gezwel sterker nekrotisch wordt en daardoor aanleiding geeft tot resorptie van grooter massa ontledingsproducten of nekrohormonen.

C. BONNE.